

ПРАВО НА ИНФОРМИСАЊЕ

(обавештавање корисника финансијских услуга у предуговорној фази)

Банка је дужна да кориснику пружи информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на уговор о кредиту за који је показао интересовање (понуда), на начин који ће омогућити да упореди понуде различитих финансијских институција и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама.

Из образложења:

“Према утврђеном чињеничном стању тужиља је са туженом банком закључила уговор о готовинском кредиту дана 28.02.2014. године, којим је тужиљи одобрен кредит у износу од 470.000,00 динара са периодом враћања од 48 месеци. Одредбом члана 9. став 9.1. тачка 2. наведеног уговора тужиља се обавезала да плаћа фиксну накнаду за праћење кредита на неплаћени износ главнице у висини од 0,50% годишње. У обрасцу понуде за наведени кредит у члану 3.3 утврђена је врста и висина свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, а између осталог и накнада за одржавање кредита у висини од 0,50% фиксно...

Право банке да обрачунава трошкове и накнаде банкарских услуга поводом закљученог уговора о кредиту произилази из члана 43. Закона о банкама, којим је предвиђена могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова. Ово право банке је регулисано и подзаконским актима и то Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Службени гласник РС“ број 65/11), која је донета на основу одредаба Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“ бр. 36/11 и 139/14) који се примењује од 05.12.2011. године, па тако и у конкретном случају с обзиром да је предметни уговор о кредиту закључен 28.02.2014. године.

Сходно томе, банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга у вези са реализацијом кредита, али је таква одредба уговора правно ваљана под условом да је понуда банке садржала врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви – периоде у којима ће се мењати и начин измене, што је прописано у одредби члана 17. став 4. тачка 10. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Наведено обавештавање корисника у предуговорној фази засновано је на једном од основних начела заштите корисника (право корисника на информисање) и обухвата дужност банке да кориснику пружи информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на (између осталог) уговор о кредиту за који је показао интересовање (у даљем тексту: понуду), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду (члан 5. тачка 3. и члана 17. став 1. наведеног закона).

Сагласно овим законским одредбама у наведеној Одлуци Народне банке Србије („Службени гласник РС“ број 65/11) ближе су утврђени изглед и садржина образаца на којима се понуда уручује кориснику, па је банка дужна да кориснику кредита пре закључења уговора уручи понуду сачињену на одговарајућем обрасцу (образац 1Б-основни подаци о кредиту) који у тачки 3. обухвата трошкове кредита, а у тачки 3.3 врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита (очекивани трошкови у динарима исказују се у апсолутном износу).

...Како је тужиља, садржином наведене понуде у предуговорној фази (образац 1Б-основни подаци о кредиту), обавештена о врсти и висини накнаде која пада на њен терет, то банка није била у обавези да доказује структуру ове накнаде нити од чега се састоји, као и због чега је везана процентуално за преостали износ кредита, нити је таква уговорна одредба неодређена у смислу чл. 8. и 19. став 1. тачка 12. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Наиме, исказивање ове накнаде за банкарску услугу (одржавање кредита) задовољава услов одређености уговорне обавезе (врста и висина/фиксна или променљива) и у смислу члана 50. ЗОО. Следом наведеног, у конкретном случају уговорна одредба којом се корисник кредита обавезује да плати банци фиксну накнаду за праћење кредита на неплаћени износ главнице у одређеном проценту није противна основним начелима облигационог права, нити основним начелима заштите корисника финансијских услуга.”

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Рев 4650/2021 од 30.9.2021. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 7.12.2021. године)